

Utlåtande 2013:168 RVII (Dnr 325-1477/2012)

Satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män

Motion (2012:52) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2012:52) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) föreslår i en motion satsningar för att stödja män som utsätts för våld i nära relationer.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Brottsofferjourenas riksförbund (BOJ), Brottsoffermyndigheten, Mansjouren i Stockholms län, Riksorganisationen mot sexuellt våld (HOPP), RFSL Stockholm och Riksorganisationen Slagfärdiga. Brottsoffermyndigheten, Brottsofferjourenas riksförbund (BOJ), Riksorganisationen mot sexuellt våld (HOPP) samt Riksorganisationen Slagfärdiga har inte svarat på remissen.

Stadsledningskontoret konstaterar att kommunfullmäktige har antagit ett program om kvinnofrid – mot våld i nära relationer. Alla nämnder och

styrelser ska arbeta för att uppfylla programmets mål. Det kommunala sociala uppdraget är dock bredare än så. I enlighet med socialtjänstlagen verkar Stockholms stad för att stödja alla brottsutsatta, oavsett kön. Inom flera förvaltningar arbetar man därför nu med ytterligare förbättringar och förtydliganden av det nuvarande arbetet gällande våld i nära relationer.

Socialnämnden anser att det är viktigt att stadsdelsnämndernas verksamhet har kompetens för att ge stöd och hjälp åt både våldsutsatta och utövare, oavsett kön. Lättillgänglig information ska finnas bland annat på förvaltningarnas hemsida, så att våldsutsatta och våldsutövande personer vet vart de ska vända sig och vilket stöd de kan få. Det är viktigt att informationen formuleras på ett sådant sätt att även alla våldsutsatta känner sig berörda.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att staden inte bör bygga upp särskilda verksamheter för våldsutsatta män. Nämnden föreslår istället att staden tydliggör att befintliga verksamheter på stadsdelarna är till för alla, oavsett kön eller könsidentitet, samt förstärker och kompetensutvecklar befintliga verksamheter inom männens speciella problematik kring sin utsatthet vad gäller våld i nära relationer.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att en satsning på ett relationsvåldscentrum liknande det som finns för kvinnor eller annan omfattande stödverksamhet kräver en mer omfattande studie av hur stort behovet faktiskt är.

Södermalms stadsdelsnämnd har i dagarna sammanställt en handlingsplan för förvaltningens arbete med våld i nära relationer, som kommer att föreläggas nämnden. Handlingsplanen är ett styrdokument för hur förvaltning ska bedriva sitt interna arbete med våld i nära relationer och hur samverkan med andra aktörer ska ske under verksamhetsåren 2013-2014.

Mansjournen i Stockholms län anser att den frivillighet och anonymitet, som Mansjournens verksamhet i dag erbjuder är, en viktig del i en verksamhet för att övervinna det lägre förtroende dessa män har för offentliga insatser inom området våld i nära relationer. Mansjournen anser att större satsningar för att fånga upp dessa män och barn är en kommunal angelägenhet och att det i dag är svårt att bedöma mörkertalet av män i utsatt situation.

RFSL Stockholm anser att brist på kunskap om våld i samkönade relationer inom exempelvis sjukvård och socialtjänst leder till att våldet ofta betraktas som mindre allvarligt och därmed riskerar att trivialiseras. Även transpersoner som utsatts för våld i nära relationer och/eller sexuella övergrepp anser RFSL ofta osynliggörs. Ökad kunskap om våld i samkönade relationer och utökade möjligheter till stöd till dessa män och transpersoner som utsatts för våld måste prioriteras tydligare än vad som görs idag.

Mina synpunkter

Att motverka våld i nära relationer är ett viktigt och prioriterat område i Stockholms stad. Stockholms stad verkar för att stödja alla brottsutsatta, oavsett kön eller könsidentitet.

I budget 2014 stärker vi arbetet mot våld i nära relation med ytterligare 8 miljoner kronor. Därtill förstärks också stadsdelarnas budget för 2014. Stockholms stad kommer också under år 2014 att implementera nya riktlinjer för våld i nära relationer. Syftet är att de ska vara ett stöd för handläggare som utreder vuxna personer, både män och kvinnor, som är utsatta för våld alternativt utövar våld. Riktlinjerna lyfter rutiner för att tidigt upptäcka om någon utsätts för våld, bemötandet, insatser för både våldsutsatta och våldsutövare samt insatser för de barn som upplevt våld eller andra övergrepp. Riktlinjerna är könsneutrala.

Det finns ett stort mörkertal när det kommer till våld i nära relationer, men med nya riktlinjer eftersträvar staden att upptäcka, och hjälpa, fler som är utsatta. Det är även viktigt att arbeta med våldsutövarna så att de slutar använda våld mot sina närstående.

Det är viktigt att rätt kompetens finns i verksamheterna så att de kan ge stöd och hjälp åt både våldsutsatta och utövare, oavsett kön eller könsidentitet. I Söderort finns ett stadsdelsnämndsövergripande samarbete för att öka kunskapen om våld. I de norra stadsdelarna finns, som motionärerna nämner Relationsvåldscentrum som riktar sig både till kvinnor och män. Våldsutsatta och våldsutövande personer ska känna trygghet i vilket stöd de kan få och veta vart de kan vända sig. Det är viktigt att information formuleras på ett sådant sätt att även våldsutsatta män känner sig berörda. Lättillgänglig information ska finnas bland annat på förvaltningen hemsida, så att våldsutsatta och våldsutövande personer vet vart det ska vända sig och vilket stöd de kan få.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2012:52) om satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Roger Mogert (båda S) och Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande

Det saknas idag tillräckliga satsningar riktade mot män som drabbas av våld i nära relationer. Kartläggningen från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) som refereras till i motionen anger att en av fyra personer som utsätts för våld i nära relationer i Sverige är en man. Mörkertalet av män som blir utsatta för våld i nära relationer anses vara stort på grund av de mansnormer som råder i samhället.

Med tanke på att problematiken med mäns som utsätts för våld i nära relationer sällan nämns är det viktigt att uppmärksamma frågan. Att behovet finns bekräftas bland annat i Mansjourens remissvar. Satsningar på att fånga upp män som utsätts för partnervåld är en kommunal angelägenhet och insatser behövs för att säkerhetsställa att skyddat boende och juridiskt stöd finns för män som utsätts.

Det är mycket positivt att det snart ska antas riktlinjer för socialtjänstens handläggning av ärenden som handlar om våld i nära relationer, vilket är en central beståndsdel i en sådan åtgärdsplan som efterfrågas i motionens andra att-sats. Utöver detta behövs också en verksamhet riktad mot män som utsätts för våld i nära relationer; med jourtelefon, mottagning, skyddat boende, terapisaamtal och juridiskt stöd vid anmälan om misshandel.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:52) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 4 december 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Roger Mogert, Tomas Rudin och Maria Östberg Svanelind (alla S), Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (S) och (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2012:52) om ”Satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män” bifalles i huvudsak
2. Dessutom vill jag framföra följande

Vänsterpartiet delar till fullo motionärernas uppfattning att det saknas tillräckliga satsningar riktade mot män som drabbas av våld i nära relationer. Relationsvåldet är ett av våra största folkhälsoproblem och kräver en rejäl utbyggnad av insatser.

Motionärerna hänvisar till det goda arbete som bedrivs vid Relationsvåldscentrum, som idag vänder sig inte bara till kvinnor utan till alla som är utsatta för våld i nära relationer oavsett kön och sexuell läggning. Behovet av telefonjour som föreslås kan gärna prövas inom ett utökat Relationsvåldscentrum. Eftersom behovet av skyddat boende för utsatta män betonas både av Mansjouren och av RFSL i remissvaren, bör det utredas av staden. Transpersoners behov ska beaktas både vad gäller boende och andra insatser. Det är viktigt att den fortbildning som staden genomför inom området även omfattar transpersoners situation.

Staden behöver synliggöra arbetet mot relationsvåldet i budgeten och i en strukturerad uppföljning. Vänsterpartiet anser att arbetet mot våld i nära relationer, inklusive våld i nära relationer som drabbar män, ska ha ett eget anslag inom individ- och familjeomsorgen. Det ger möjlighet till en långsiktig planering. Idag finansieras stadsdelsnämndernas arbete med projektpengar och resurser från bland annat barnavården och vuxenvården.

Förutom Relationsvåldscentrum är exempelvis samarbetet i söderort ”Relationsvåldscentrum Sydost” (tidigare ”Fridsam – mot relationsvåld”) en bra modell för ett utökat relationsvåldsarbete, som landstinget också bör delta i. Inom samarbetet i söderort finns mottagningar som riktar sig till såväl de som utsatts för våld som till barn som upplevt våld och de som förövat våld. Både män och kvinnor erbjuds samtal och praktiskt stöd i kontakten med andra myndigheter, exempelvis rättegångsstöd.

ÄRENDET

Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) pekar i en motion på det våld som män utsätts för i nära relationer och menar att det idag saknas tillräckliga satsningar riktade mot män.

Motionärerna föreslår fullmäktige besluta:

- att Stockholms stad via socialtjänsten öppnar en riktad verksamhet mot män som utsatts för våld i nära relationer med jourtelefon, mottagning, skyddat boende, terapisaamtal och juridiskt stöd vid anmälan av misshandel
- att en åtgärdsplan tas fram inom socialtjänsten för att öka kompetensen att fånga upp och hjälpa män som utsätts eller utsatts för våld i nära relationer
- att socialtjänsten genom ett projekt liknande Relationsvårdscentrum riktat mot män som utsatts för våld i nära relationer

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Brottsofferjourernas riksförbund (BOJ), Brottsoffermyndigheten, Mansjouren i Stockholms län, Riksorganisationen mot sexuellt våld (HOPP), RFSL Stockholm och Riksorganisationen Slagfärdiga. Brottsoffermyndigheten har meddelat att de avstår från att svara på remissen. Brottsofferjourernas riksförbund (BOJ), Riksorganisationen mot sexuellt våld (HOPP) samt Riksorganisationen Slagfärdiga har inte inkommit med svar på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att det är mycket viktigt att det finns stor kompetens, lyhördhet och verkningsfulla insatser när det gäller våld i nära relationer, oavsett kön eller könsidentitet.

Kommunfullmäktige har antagit ett program om kvinnofrid – mot våld i nära relationer. Alla nämnder och styrelser ska arbeta för att uppfylla programmets mål. Det kommunala sociala uppdraget är dock bredare än så. I enlighet med socialtjänstlagen verkar Stockholms stad för att stödja alla brottsutsatta, oavsett kön

eller könsidentitet. Inom flera förvaltningar arbetar man därför nu med ytterligare förbättringar och förtydliganden av det nuvarande arbetet gällande våld i nära relationer.

Som exempel kan nämnas att socialnämnden tar fram riktlinjer för handläggning av våld i nära relationer, avseende våldsutsatta och våldsutövande vuxna oavsett kön. Södermalms stadsdelsnämnd tar fram en handlingsplan för hur förvaltningen ska arbeta med våld i nära relationer oavsett kön och oavsett om relationerna är samkönade eller heterosexuella. I Söderort finns ett stadsdelsnämndsövergripande samarbete för att öka kunskapen om våld i nära relationer och för att ge stöd och hjälp till alla personer oavsett kön, etnicitet, sexuell läggning ålder och funktionsförmåga. Dessutom planerar man att samla alla insatser för våldsutsatta personer i ett centrum där det ska finnas kompetens att ge stöd till våldsutsatta och våldsutövare, oavsett kön eller könsidentitet. I de norra stadsdelarna finns, som motionärerna nämner Relationsvåldscentrum som riktar sig både till kvinnor och till män.

Stadsledningskontoret finner med anledning av detta redan pågående arbete ingen anledning till att starta ytterligare verksamheter specifikt riktade till gruppen män och föreslår därför att motion (2012:52) av Stefan Nilsson (MP) och Åsa Jernberg (MP) anses besvarad med hänsyn till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2013 enligt följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) och tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige har antagit ett program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer. Alla nämnder och styrelser ska arbeta i enlighet med programmets mål. Socialtjänstens ansvar är dock att ge stöd och hjälp till *alla* som behöver det, oavsett kön eller könsidentitet. Socialförvaltningen har tillsammans med sakkunniga på stadsdelsförvaltningar och äldreförvaltningen utarbetat ett förslag till riktlinjer för socialtjänstens handläggning av ärenden som handlar om våld i nära relationer. Riktlinjerna vänder sig till handläggare som utreder ärenden som handlar om vuxna som är våldsutsatta och vuxna som utövar våld, både kvinnor och män. Riktlinjerna

kommer att behandlas i socialnämnden i februari 2013.

Såväl programmet för kvinnofrid – mot våld i nära relationer som riktlinjerna syftar till att personer som lever med våld i nära relationer ska få likvärdiga insatser och ett rättssäkert bemötande oavsett var i staden de bor.

Förvaltningen anser det viktigt att stadsdelsnämndernas verksamhet har kompetens för att ge stöd och hjälp åt både våldsutsatta och -utövare, oavsett kön eller könsidentitet. Lättillgänglig information ska finnas bland annat på förvaltningarnas hemsida, så att våldsutsatta och våldsutövande personer vet vart de ska vända sig och vilket stöd de kan få. Det är viktigt att informationen formuleras på ett sådant sätt att även våldsutsatta män känner sig berörda.

Det arbete som pågår inom socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna syftar till att utveckla arbetet mot våld i nära relationer. Förvaltningen anser att programmet och riktlinjerna tillsammans utgör den åtgärdsplan som motionärerna efterfrågar.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 7 februari 2013 att som svar på remissen överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem. Att utsättas för våld av sin/sina närstående är omgärdat av skam och skuld för alla personer. Antalet anmälningar av antalet män och kvinnor som har utsatts för våld i nära relationer har ökat under senare år men mörkertalet är fortfarande stort.

Antalet anmälda brott gällande våld i nära relationer ökar både när det gäller män och kvinnor. Det övervägande antalet anmälningar utgörs av våld mot kvinnor, men även mäns utsatthet för våld i nära relationer har börjat uppmärksammas. En kartläggning som BRÅ presenterat 2009 utifrån resultat från nationella trygghetsundersökningar genomförda 2006-2008 visar att en av sex personer som utsätts för våld i nära relationer är en man. 85 procent av de inrapporterade händelserna hade utförts av en man mot en kvinna medan 14 procent var anmält våld av en kvinna mot en man. Både män och kvinnor i undersökningen hade lågt förtroende för rättsväsendet, dock hade männen något lägre. Under 2013 kommer en ny Nationell trygghetsundersökning att genomföras där frågorna som rör våld i nära relationer kommer att utökas.

Var fjärde anmälan som handlar om att en person har blivit utsatt för våld i nära

relationer är gjort av en man. Detta enligt de anmälningar som polisen får in inom sin brottskod ” Misshandel, inkl. grov, mot kvinna/man, inomhus, bekant i nära relation”. Polisens statistik visar dock inte vem som utövat anmält våld.

Enligt Nationellt center för kvinnofrid (NCK) som arbetar på uppdrag av regeringen för att öka kunskapen om våld i nära relationer är det vanligare att män uppger att de är utsatta för psykiskt snarare än fysiskt våld. Kvinnor utsätts oftare än män för grovt och upprepat relationsvåld.

Mellan de olika stadsdelsnämnderna i Söderort finns i dag ett samarbete för att öka kunskaperna om våld i nära relation och ge stöd och hjälp till *alla* personer som behöver det oavsett kön. Arbetet bedrivs idag till stor del med hjälp av statliga utvecklingsmedel. Förvaltningen anser att det är av vikt att alla personer oavsett kön, etnicitet, sexuell läggning, ålder och funktionsförmåga kan vända sig till stadsdelarna och få rätt anpassat stöd när de utsätts för våld i nära relationer.

När det gäller boende kan förvaltningarna idag inte se behov av ett speciellt skyddat boende för män som utövat våld. Staden kan idag via Kruton erbjuda män som är utsatta för hedersvåld skyddat boende.

Förvaltningen anser vidare att mer fokus bör läggas på insatser som förebygger våldet. Stadsdelsnämnderna i Skarpnäck, Enskede-Årsta-Vantör och Farsta har, med stöd av statliga utvecklingsmedel, igångsatt ett gemensamt centrum för våldsutsatta personer i nära relationer. Stadsdelsnämnderna i Skarpnäck, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö har sedan 2012, dessutom startat en mottagning för våldsutövande personer i nära relationer. Planering pågår i stadsdelarna för att samla alla stödinsatser i ett gemensamt centrum mot våld i nära relationer, *Fridsam* där det ska finnas kompetens för att ge stöd och hjälp åt både våldsutsatta och utövare, oavsett kön eller könsidentitet.

Motionärerna nämner Relationsvåldscentrum som en modell för stödet till män som är utsatta för våld i nära relationer. Nämnas kan att Relationsvåldscentrum är en råd- och stödverksamhet för vuxna personer bosatta i de norra stadsdelarna som varit utsatta för partners våld eller hedersrelaterad våld och som har gjort en polisanmälan. Relationscentrum vänder sig till personer utsatta för våld i nära relationer oberoende av kön eller sexuell läggning.

Förvaltningens bedömning är att staden inte bör bygga upp särskilda verksamheter för våldsutsatta män. Förvaltningen föreslår istället att staden tydliggör att befintliga verksamheter på stadsdelarna är till för alla, oavsett kön eller könsidentitet, samt förstärker och kompetensutvecklar befintliga verksamheter inom männens speciella problematik kring sin utsatthet vad gäller våld i nära relationer.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 7 februari 2013 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten Awad Hersi m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänsten i Spånga-Tensta har en mycket begränsad erfarenhet av män som utsätts för våld i nära relationer men om ett sådant ärende skulle uppdagas så har Järva manscentrum inom familjeresursen möjlighet att ge det stöd som efterfrågas i motionen såväl som på juridiskt stöd vid polisanmälan.

Förvaltningen anser vidare att insatser för att öka medvetenheten och kunskapen om våld mot män i nära relationer kan vara värdefullt. En satsning på ett relationsvåldscentrum liknande det som finns för kvinnor eller annan omfattande stödverksamhet anser förvaltningen kräver en mer omfattande studie av hur stort behovet faktiskt är och hur behovet i övrigt ser ut. En telefonjournsverksamhet i projektform skulle eventuellt kunna vara en del i en sådan studie.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 januari 2013 att låta tjänsteutlåtandet utgöra svar på remissen.

Reservation anfördes av Erik Malm m.fl. (MP), Gunnar Ågren (V) och Anders Göransson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Våld i nära relationer är förutom att vara ett allvarligt brott, även ett stort folkhälso-
problem och ett brott mot de mänskliga rättigheterna där samhället har ett stort ansvar
att ingripa. För att bekämpa våldet behövs insatser på olika nivåer i samhället och av
olika myndigheter. I det våldsförebyggande arbetet har kommunen ett mycket stort
ansvar.

Enligt forskningen och den offentliga brottsstatistiken är det vanligare att en
kvinna än en man utsätts för våld av närstående. Mäns våldsutsatthet av närstående i
heterosexuella relationer lyfts inte fram i lagstiftningen och är inte forskat på i samma
utsträckning som mäns våld mot kvinnor. I litteratur och lagstiftning ses därför inte
män som tillhörande en särskilt sårbar målgrupp i det här sammanhanget.

Personer i samkönade relationer

Våld i samkönade relationer innefattar våld mot homosexuella personer av en part-
ner av samma kön. I målgruppen ingår även bisexuella eller transsexuella personer.
Det våld som förekommer i samkönade parrelationer är ofta osynligt och upp-

märksammas inte i samma grad som annat våld. Dessa grupper söker heller inte hjälp i samma utsträckning och har ofta svaga sociala nätverk (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK, 2012). Detta innebär att professionella som möter dessa målgrupper behöver vara extra vaksamma. Den väninna eller vän som följer med den våldsutsatta kan vara den våldsamma partnern.

Det finns fortfarande begränsad forskning inom området. Den enda svenska studie som gjorts visar att ca 25 % av de tillfrågade varit utsatta för våld (Holmberg & Stjernqvist, 2005). Exempel på psykiskt våld i samkönade relationer kan vara att den våldsutövande parten hotar med att berätta om den utsattas sexuella läggning om denna ännu inte kommit ut med sin homosexualitet.

I motionen lämnas tre förslag

- ”att Stockholm stad via socialtjänsten öppnar en riktad verksamhet mot män som utsätts för våld i nära relationer med jourtelefon, mottagning, skyddat boende, terapisaamtal och juridiskt stöd vid anmälan om misshandel
- att en åtgärdsplan tas fram inom socialtjänsten för att öka kompetensen att fånga upp och hjälpa män som utsätts eller utsätts för våld i nära relationer
- att socialtjänsten genomför ett projekt liknande Relationsvåldscentrum riktat mot män som utsätts för våld i nära relationer”.

Flera av de verksamheter som finns inom Stockholms stad, och som nämns i motionen, riktar sig redan till personer av båda könen. Relationsvåldscentrum, som i samverkan mellan olika myndigheter ger stöd i rättsprocessen till våldsutsatta, riktar sig även till män, inte bara kvinnor som anges i motionen. På en punkt skiljer det sig dock och det gäller boendet. Det finns i dag inget skyddat boende motsvarande det som finns för kvinnor.

Det framgår inte tydligt i motionen om första och tredje förslaget ska bedrivas var för sig eller om det första ska bedrivas i projektform enligt det tredje. Eftersom kunskaperna om våldsutsatta män i det här sammanhanget är så bristfälliga anser förvaltningen det vara vanskligt att i nuläget öppna en ny verksamhet enligt förslaget. Hur ska den dimensioneras, hur ska man få kontakt med målgruppen osv. Projektformen löser inte heller dessa problem. Förvaltningen tror mer på alternativet att utvidga redan befintliga verksamheter. Det stöd som ges genom kvinnojourerna i dag skulle kunna ges även till män om man löser problemet med gemensamma lokaler och liknande.

Förslag nummer två tar upp kompetensutveckling hos personalen i det aktuella ämnet. Förvaltningen instämmer i behovet av en ökad lyhördhet och kunskap hos personalen när det gäller bemötandet av män, som kan tillhöra målgruppen.

Handlingsplan

Södermalms stadsdelsförvaltning har i dagarna sammanställt en handlingsplan för förvaltningens arbete med våld i nära relationer, som kommer att föreläggas nämnden.

Handlingsplanen är ett styrdokument för hur förvaltning ska bedriva sitt interna arbete med våld i nära relationer och hur samverkan med andra aktörer ska ske under verksamhetsåren 2013-2014. Den riktar sig till både heterosexuella och samkönade relationer. Med hjälp av handlingsplanen ska förvaltningen kunna fullgöra sina skyldigheter enligt socialtjänstlagens brottsofferparagraf (5 kap 11 § SoL). Den ska säkerställa att förvaltningens insatser är av god kvalitet och att målgrupperna ska erbjuds fullgott stöd och skydd utifrån sina behov på ett effektivt sätt.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Mansjouren i Stockholms län

Mansjourens yttrande daterat den 1 december 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Mansjouren i Stockholms län vill avge följande remissvar angående motion om mäns utsatthet för våld i nära relationer.

Mansjourens verksamhet innehåller även kontakter och stödsamtal med och mellan män i behov av det stöd som anges i motionen. Mansjouren ger även stöd till män i andra svårigheter än de som utsätts för direkt relationsvåld.

Särskilt vill Mansjouren peka på behovet, som motionen aktualiserar, av skyddat boende för män. Mansjouren har under hösten genomfört internutbildning för volontärer med inriktning på riskbedömning av mäns och deras barns situation, vilket med anledning av deras, i motionen omnämnda, lägre förtroende för rättsväsende och polis när de utsätts för våld i nära relationer känns mycket angeläget.

Mansjouren instämmer i motionärernas bedömning att större satsningar för att fånga upp dessa män och barn är en kommunal angelägenhet och att det i dag är svårt att bedöma mörkertalet av män i utsatt situation. Även i motionärernas framförda önskan om en åtgärdsplan inom socialförvaltningen för stöd till män utsatta för partnervåld vill Mansjouren instämma. Mansjouren har i dag inga resurser för ge t.ex. boende eller juridiskt stöd, vilket saknas för många män, som söker upp Mansjouren.

Mansjouren vill också framhålla, att den frivillighet och anonymitet, som Mansjourens verksamhet i dag erbjuder är, en viktig del i en verksamhet för att övervinna det lägre förtroende dessa män har för offentliga insatser inom området våld i nära relationer. Att som motionärerna gör lyfta den kunskapen tror Mansjouren är viktig. Mansjouren gör den bedömningen att de ökande siffrorna av våldsutsatta män som BRÅ redovisar är ett resultat av att mansjourerna i t ex Stockholm och Uppsala har vunnit mäns förtroende i denna viktiga fråga och att det nu är dags att kommunen konstaterar att behovet finns och att man vidtar åtgärder till dessa mäns och barns beskydd.

Vi är glada att om kommunal och professionell kompetens kan komma att förstärka och komplettera den otillräckliga insats Mansjouren i dag gör för att täcka det behov av stöd som män som vill ökad jämställdhet ser ett så stort behov av.

Mansjouren tillstyrker varmt att fullmäktige beslutar i enlighet samtliga av motionens att-satser.

RFSL Stockholm

RFSL Stockholms yttrande daterat den 18 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Brist på kunskap om våld i samkönade relationer inom exempelvis sjukvård och socialtjänst leder till att våldet ofta betraktas som mindre allvarligt och därmed riskerar att trivialiseras. Även transpersoner som utsatts för våld i nära relationer och/eller sexuella övergrepp anser vi osynliggörs ofta idag. Ökad kunskap om våld i samkönade relationer och utökade möjligheter till stöd till dessa män och transpersoner som utsätts för våld måste prioriteras tydligare än vad som görs idag. Vad RFSL Stockholm erfar saknar Stockholms stad idag t ex. skyddat boende för män som utsätts för våld i nära relationer.

RFSL Stockholm ställer sig därför positiv till motionens övergripande syfte och intentioner. RFSL Stockholm vill dock betona några viktiga punkter:

- Det är av yttersta vikt att även transpersoner erbjuds möjlighet till skyddat boende och andra stödinsatser.
- I gruppverksamhet och kollektiva skyddade boenden för män måste hbt-män och transpersoner garanteras en säker miljö utan risk för utsatthet för homo-, bi- eller transfoba hatbrott från andra boenden.
- Det är viktigt att de personer som erbjuds olika stödinsatser får ett respektfullt bemötande av personal utifrån ett hbt-perspektiv. Det är därför lämpligt att de olika stödverksamheterna hbt-certifieras.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) och tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (V) enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi hade föreslagit att nämnden skulle besluta om följande tilläggsförslag.

Det är mycket positivt att det snart ska antas riktlinjer för socialtjänstens handläggning av ärenden som handlar om våld i nära relationer, vilket är en central beståndsdel i en sådan åtgärdsplan som efterfrågas i motionens andra att-sats. Men utöver detta behövs också en verksamhet riktad mot män som utsätts för våld i nära relationer; med jourtelefon, mottagning, skyddat boende, terapier och juridiskt stöd vid anmälan om misshandel.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP) enligt följande.

1. att Stadsdelsnämnden tillstyrker motionärernas kloka och välbehövliga förslag till beslut samt biträder fortsatt arbete med angiven inriktning
2. att därutöver anföras

Stockholms stads kvinnofridsprogram för 2012-2014 anger tre målgrupper:

- Kvinnor som utsätts för våld i nära relation
- Barn som upplever våld eller andra övergrepp mellan närstående vuxna
- Män som utövar våld i nära relation

Där saknas gruppen män som utsätts för våld varför vi biträder att kunskap inom området ges och åtgärder tydliggörs. Motionärerna vill att en åtgärdsplan tas fram och att riktad verksamhet sätts in samt nämner projektet Relationsvåldscentrum som en förebild.

Inom stadsdelarna Skarpnäck, Farsta och Enskede - Årsta - Vantör pågår arbete med att samordna stöd och åtgärder för våldsutsatta med betoning på förebyggande arbete. Ett gemensamt stödcentrum kallat "Fridsam" planeras där alla stödinsatser avses samlas. Två amerikanska modeller håller på att utvecklas, Signs of safety och

Circle of security, med inriktning att bl. a stödja föräldrar i föräldrarollen och jobba för medling i vårdnadstvister.

Miljöpartiet kan inte se att pågående arbete täcker in vad som motionärerna önskar, nämligen att också våldsutsatta män ska erbjudas hjälp. Vi kan heller inte i dag riktigt se likheterna mellan existerande Relationsvåldscentrum och planerade Fridsam.

Våld i nära relation, där mäns våld mot kvinnor är det dominerande våldet, innebär inte att kompetens och riktade insatser också behöver utvecklas avseende allt mellanmänniskt våld, oavsett kön och sexuell inriktning. Vi förutsätter att våra stadsdelar får de resurser de behöver för att utveckla sina olika spetskompetenser även efter det att projektmedel för utveckling av behandlingsmodeller är avslutade och att det förebyggande arbetet, d v s arbetet med de strukturer som gynnar våld, får hög prioritet för att elimineras.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Awad Hersi m fl. (MP) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden tillstyrker motionen

Att vi i Miljöpartiet anser att förvaltningen behöver satsa mer på våld som drabbar män i nära relationer, än att enbart hänvisa till Järva manscentrum. Vidare skriver förvaltningen att socialtjänsten i Spånga-Tensta har en mycket begränsad erfarenhet i detta område. Vi anser att det går att skaffa den kompetensen på olika sätt såsom att utbilda socialtjänsthandläggare.

I motionen hänvisas det till en rapport som Brottsförebyggande rådet har kartlagt att en av fyra personer som utsätts för våld i Sverige är män. Mörkertalet av män som blir utsatta för våld i nära relationer är stort. Detta är något man bör uppmärksamma på. Vi anser att staden eller förvaltningen bör undersöka behovet av att inrätta relationsvåldcenter för män.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Erik Malm m.fl. (MP), Gunnar Ågren (V) och Anders Göransson m.fl. (S) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden uttalar sitt stöd för behovet av särskild stödverksamhet i staden för män som utsätts för våld i nära relationer

Att därutöver anföra,

Just med tanke på att problematiken med mäns som utsätts för våld i nära relationer sällan nämns är det viktigt att uppmärksamma frågan. De som blir utsatta riskerar att känna sig så marginaliserade och osynliggjorda och skulle knappast vilja eller våga

vända sig till en verksamhet som i huvudsak riktar sig till kvinnor som utsätts för mäns våld. De män som utsätts för våld i heterosexuella relationer har i dag ingenstans att vända sig särskilt där de kan känna sig säkra på att bli tagna på allvar.

Naturligtvis ska en verksamhet inte vara överdimensionerad. Men en jour- och rådgivningslinje, mottagning och övrig verksamhet som täcker det behov som inte i dag tillgodoses för våldsutsatta män i nära relationer tycker vi är rimligt att inrätta i en så stor stad som Stockholm.

2012:52

Motion av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män

Dnr 325-1477/2012

I Sverige har våld i nära relationer uppmärksammats som ett samhällsproblem och handlingsplaner mot mäns våld mot kvinnor har politiskt arbetats fram. Även det våld som begås mot män i nära relationer har börjat uppmärksammas.

I en ny kartläggning från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) anges att en av fyra personer som utsätts för våld i nära relationer i Sverige är en man. Mörkertalet av män som blir utsatta för våld i nära relationer anses vara stort på grund av de mansnormer som råder i samhället.

Det saknas idag tillräckliga satsningar riktade mot män som drabbas av våld i nära relationer. RFSL har en brottsofferjour och en mottagning samt ger stöd i juridiska processer för män som utsätts för våld i samkönade relationer. Stockholms stad driver verksamheten Kruton som riktar sig till kvinnor och män som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld eller som pressas att utsätta andra familjemedlemmar för hedersrelaterat våld. Det finns också Manscentrum i Stockholm, som riktar sig bl.a. till män med våldsproblematik. Vad som saknas är en bredare riktad verksamhet för män som utsätts för våld i nära relationer med jourtelefon, mottagning, skyddat boende, terapisaamtal och juridiskt stöd vid anmälan av misshandel. Det behövs också en åtgärdsplan inom socialtjänsten för att öka kompetensen att fånga upp och kunna hjälpa män som utsätts eller utsatts för partnervåld.

Enligt Nationellt Centrum för Kvinnofrids hemsida (augusti 2012) har män som blivit utsatta för våld i nära relationer betydligt lägre förtroende för rättsväsendet, både jämfört med kvinnor med samma erfarenheter och med

män som blivit utsatta för annan typ av våld. Våldsutsatta män känner sig också oftare sämre bemötta av polis än vad kvinnor gör.

Relationsvåldscentrum är ett framgångsrikt projekt som från och med år 2011 permanentats som verksamhet i Stockholms stad. Relationsvåldscentrum riktar sig till kvinnor över 18 år som varit utsatta för relationsvåldsbrott och är en samverkan i Västerort mellan socialtjänsten i Stockholms stad, Solna, Sundbyberg och Ekerö, polisen samt åklagarmyndigheten. Verksamheten erbjuder de våldsutsatta kvinnorna stöd under rättsprocessen. För att ta tillvara de kunskaper projektet genererat bör ett liknande projekt riktat till män som utsätts för våld i nära relationer genomföras i Stockholms stad.

Vi föreslår fullmäktige besluta att:

1. Stockholms stad via socialtjänsten öppnar en riktad verksamhet mot män som utsätts för våld i nära relationer med jourtelefon, mottagning, skyddat boende, terapisaamtal och juridiskt stöd vid anmälan av misshandel
2. en åtgärdsplan tas fram inom socialtjänsten för att öka kompetensen att fånga upp och hjälpa män som utsätts eller utsätts för våld i nära relationer
3. socialtjänsten genomför ett projekt liknande Relationsvåldscentrum riktat mot män som utsätts för våld i nära relationer.

Stockholm den 15 oktober 2012

Stefan Nilsson

Åsa Jernberg